

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV SYD RAPPORT 2002:19

ARKEOLOGISK UTREDNING

Löddeköpinge 14:45, Center Syd

Förhistoriska boplatslämningar

Skåne, Löddeköpinge socken, Löddeköpinge 14:45

Anna Lagergren-Olsson

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Syd

Åkergränden 8,

226 60 Lund

Tel. 046-32 95 00

Fax 046-32 95 39

www.raa.se/uv

© 2001 Riksantikvarieämbetet

UV Syd Rapport 2002:19

ISSN 1104-7526

Layout Anita Esping Bodén

Tryck/Utskrift UV Syd, Lund, 2002

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

Innehåll

Undersökningens förutsättningar 5

Mål och metod 7

Resultat 7

Utvärdering 9

Sammanfattning 9

Referenser 10

Administrativa uppgifter 10

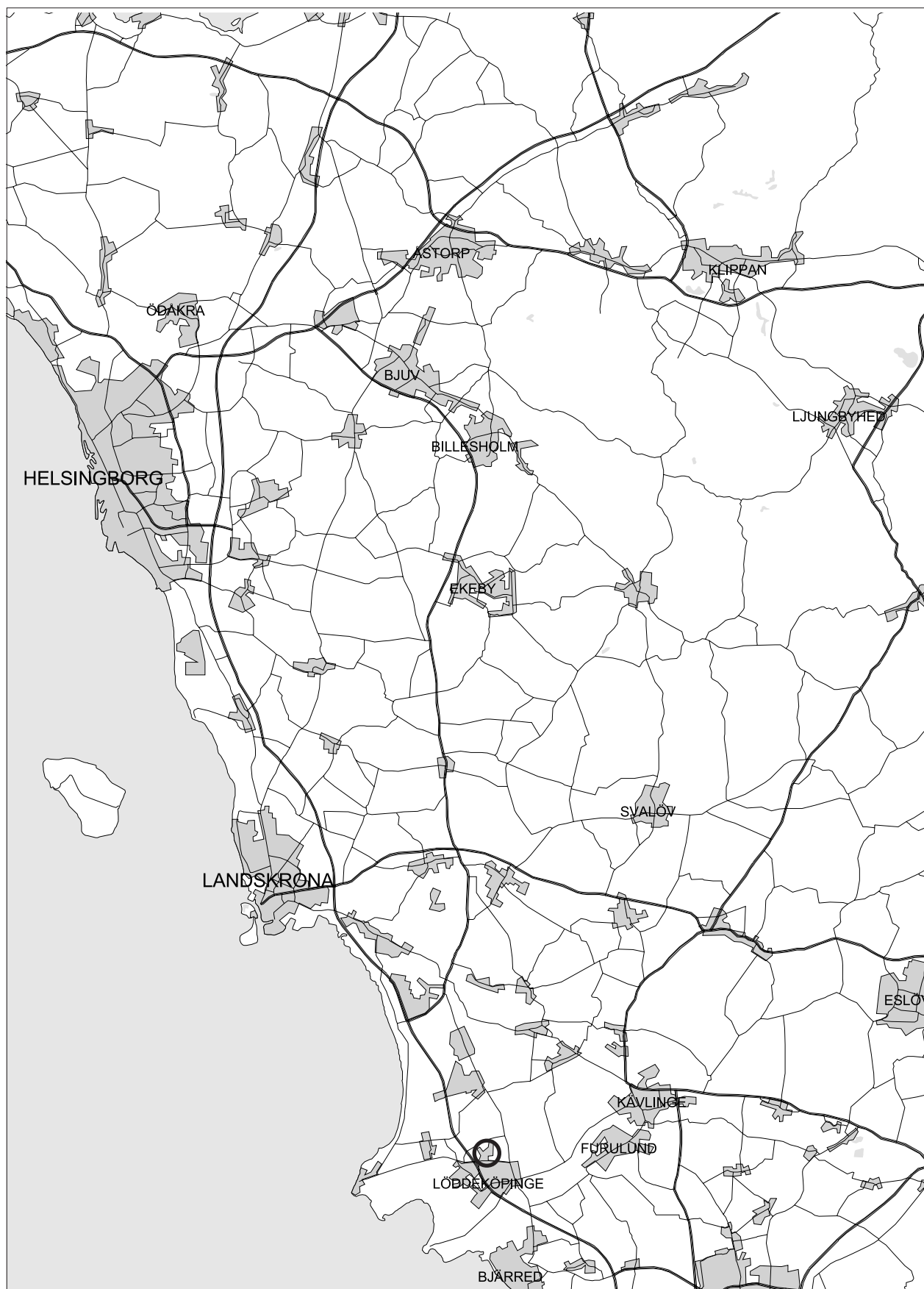

Fig. 1. Utsnitt ur GSD-Röda kartan, Skåne län, med platsen för undersökningen markerad. Skala 1:250 000.

Löddeköpinge 14:45, Center Syd

Förhistoriska boplatslämningar

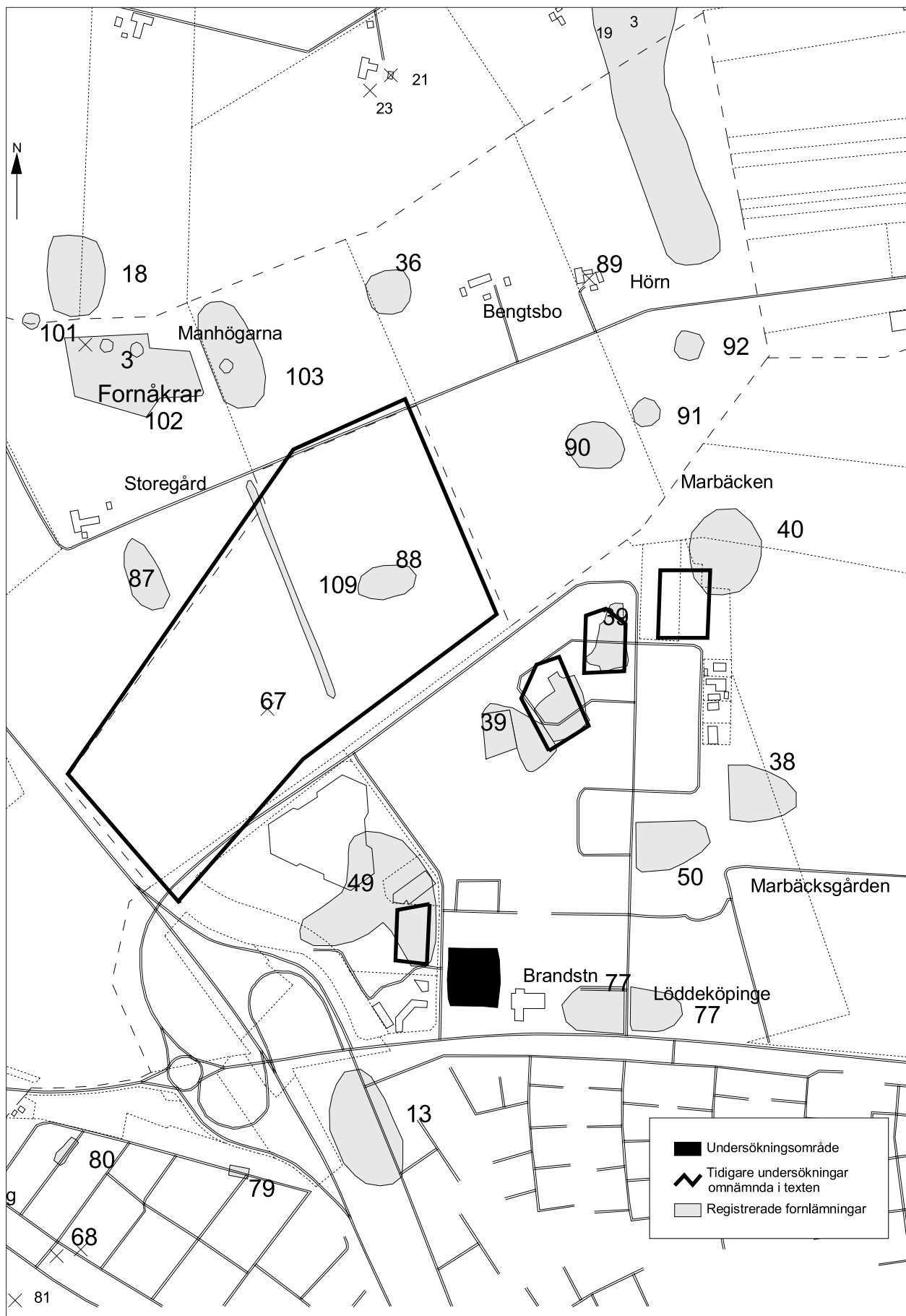
Anna Lagergren-Olsson

Undersökningens förutsättningar

Med anledning av att Lidl Sverige KB planerar att bebygga fastigheten Löddeköpinge 14:45, Löddeköpinge sn, Kävlinge kommun, utfördes en arkeologisk utredning 19–20 mars 2002. Fastigheten är belägen i Center Syd, norr om Löddeköpinge (fig. 1 & 2) och exploateringsytan omfattar 15000 m². Utredningen föranleddes av att närområdet tidigare visat sig rikt på fornlämningar. Vid besiktning av platsen tillvaratogs i markytan slagen flinta och ett par av förhöjningarna inom ytan bedömdes som lämpliga boplatslägen.

Området är beläget ca 500 m SO om den idag till stora delar kulverterade Marbäcken på vad som på Skånska rekognosceringskartan från 1812–1820 är utmärkt som en åssträckning i SV–NO riktning. Åsen har sträckt sig ut i en idag utdikad våtmark. Topografin inom undersökningsytan var flack, med mindre, svaga förhöjningar och alven utgjordes av sand. Längs Marbäcken finns ett stort antal fornlämningar, i huvudsak boplatser, registrerade. I exploateringsområdets närmaste omgivning finns ett antal inventerade stenåldersboplatser (RAÄ 13, 38, 39, 40, 49, 50 och 77 i Löddeköpinge socken).

Inför byggandet av Center Syd utfördes 1989 arkeologiska slutundersökningar av flera ytor. Ett tiotal meter mot NV undersöktes boplatslämningar i anslutning till RAÄ 49 med bevarade kulturlager och en brandgrav (Nagmér 1992). Boplatslämningarna kunde huvudsakligen dateras till neolitikum. Fyndmaterialet från kulturlagret kunde närmare dateras till mellanneolitikums början och omfattar bl.a. dekorerad keramik, ett fyrtiotal skivskrapor och en tvärpil (Nagmér 1992). En grop innehöll ett kärl tillhörande yngre förromersk järnålder och brandgraven utgjordes av en brandgrop innehållande brända människoben. De övriga ytor som undersöktes 1989 ligger ca 600 m NNO om den här aktuella ytan och berörde delar av RAÄ 39 och 49. Här dokumenterades ett omfattande härdområde, vilket kunde dateras till bronsålder (Andersson 1996). 300 m öster om det här aktuella undersökningsområdet utreddes 1990 ett omfattande område, varvid ett större antal ytor med förhistoriska boplatslämningar kunde konstateras, bl.a. i anslutning till RAÄ 37, 38 och 40. 1991 utfördes slutundersökningar på två av dessa ytor (Knarrström & Wallin 1999). Vid detta tillfälle dokumenterades boplatslämningar,

bl.a. i form av ett långhus daterat till äldre delen av mellanneolitikum och en huskonstruktion tillhörande äldre järnålder. Omkring 500 m NNV om den här aktuella ytan utfördes hösten 2001 en slutundersökning av två större områden. Härvid dokumenterades lämningar från neolitikum och järnålder. Bl.a. undersöktes ett våtmarksnära kulturlager med neolitiskt fyndmaterial, en neolitisk grav och en vikingatida gård (Stark & Mårtensson 2001).

Mål och metod

Målsättningen med utredningen var att klargöra fornlämningsituationen inom den tilltänkta exploateringsytan. Insatserna fokuserades på de mindre förhöjningarna inom ytan samt området närmast de tidigare undersökta lämningarna i NV.

Undersökningen genomfördes med matjordsavbaning med maskin i 1,8 m breda sökschakt. Framkomna anläggningar mättes in med GPS och plandokumenterades. Schaktfynd i matjorden och rensfynd tillvaratogs.

Totalt avbanades 317 löpmeter, fördelade på fem schakt (fig. 3).

Resultat

Vid avbaningen kunde det konstateras att undersökningsområdets södra del, motsvarande drygt halva ytan, var kraftigt störd av uppdragna stubbar efter avverkningen av ytan (fig. 3). De huvudsakligen 1–2 m stora störningarna gick ner 1–3 dm i alven och försvårade på så sätt upptäckt av eventuella lämningar. Det kunde också konstateras att den vid besiktningen iakttaga förhöjningen i norra delen av ytan bestod av i sen tid påförda massor.

Anläggningar i form av gropar (21 st) stolphål (17 st), rännor (3 st), diken (3 st) och äldre markhorisonter kunde dokumenteras. Anläggningarna var koncentrerade till områdets NV del och kan huvudsakligen karaktäriseras som boplatslämningar. På övriga delar av ytan påträffades endast spridda anläggningar. I den NV delen fanns också, under påförda massor och matjord, en äldre markhorisont innehållande sparsamt med slagen flinta och keramik. I en sänka längre mot SO fanns en liknande markhorisont bevarad.

I områdets norra och östra delar dokumenterades ett antal rännor och diken med ungefär samma riktning, VSV–ONO. Några av dessa bedömdes härröra från nyare tid, medan ett par hade en ljusare fyllning och mer diffus och oregelbunden begränsning, vilket indikerade att de var äldre.

Fyndmaterialet utgörs av 225 g flinta och 14 g keramik. Flintmaterialet från anläggningarna består uteslutande av avslag/avfall. I matjorden påträffades en plattformskärna och en borrh. Keramiken påträffades i den bevarade äldre markhorisonten. Ett av fragmenten har dekor utförd i linjeteknik. Godset är av neolitisk karaktär och fragmentet utgör eventuellt en del av ett bukstrecksornerat kärl. Bukstrecksornerade kärl är karaktäristiskt för mellersta trattbägarkultur. Övrig keramik är av förhistorisk karaktär. I de äldre markhorisonterna påträffades inga fynd som kan dateras till yngre perioder än förhistorisk tid.

Fig. 3. Utdrag ur GSD Ekonomiska kartan blad 2C 7e med undersökningsområde, schakt, anläggningar och störningar markerade. Skala 1:2000.

Utvärdering

De lämningar som vid utredningen kunde påvisas utgörs av boplatslämningar i form av gropar och stolphål. Inga härdar kunde dokumenteras. Fyndmaterialet indikerar en datering till neolitikum. Lämningarna var koncentrerade till en mindre yta i undersökningsområdets NV del och utgör sannolikt perifera delar av den tidigare undersökta boplaten RAÄ 49, vilken getts en huvudsaklig neolitisk datering. Underlaget från den tidigare undersökningen av boplaten är dock inte tillräckligt för att de här framkomna, perifera boplatslämningarna ska kunna ges en meningsfull tolkning. Vidare undersökningar inom ytan skulle sannolikt inte förbättra tolkningsmöjligheterna.

Sammanfattning

Med anledning av en planerad byggnation av fastigheten Löddeköpinge 14:45, Center Syd utfördes en arkeologisk utredning. Närområdet är rikt på fornlämningar, varav flera har undersökts. Vid sökschaktsgrävning framkom boplatslämningar koncentrerade till undersökningsområdets NV del. Ytans södra del var kraftigt störd. Lämningarna utgör sannolikt perifera delar av den tidigare undersökta boplaten RAÄ 49. Underlaget från denna tidigare undersökning är inte tillräckligt för att de nu påträffade lämningarna ska kunna ges en meningsfull tolkning. Det bedöms som osannolikt att ytterligare undersökningar inom ytan skulle förbättra tolkningsmöjligheterna.

Referenser

Andersson, M. 1996. Härdområde från bronsåldern. Löddeköpinge 14:7 m.fl., Löddeköpinge sn, Skåne. *Riksantikvarieämbetet UV Syd rapport 1996:74*. Lund.

Knarrström, B. & Wallin, L. 1999. Marbäcksgårdens verksamhetsområde i Löddeköpinge. Skåne, Löddeköpinge socken, Löddeköpinge 23:3 m.fl. *Riksantikvarieämbetet UV Syd Rapport 1999:87*. Lund.

Nagmér, R. B. 1992. Arkeologisk slutundersökning. Löddeköpinge 14:11 m.fl., Löddeköpinge sn, Skåne. *Riksantikvarieämbetet Rapport Lund*.

Stark, K. & Mårtensson, J. 2001. Marbäcksmossen. Strandnära lämningar från neolitikum och järnålder. Skåne, Löddeköpinge sn, Löddeköpinge 23:3, RAÄ 67, 87 & 88. *UV Syd, DAFF 2001:5*. Lund.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 421-152-2002

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: 431-50977-01, 2002-01-22

Projektnummer: 1420436

Undersökningstid: 19–20 mars 2002

Projektgrupp: Anna Lagergren-Olsson, projektledare

Underkonsulter: Sydschakt

Exploateringsyta: 15 000 m²

Undersökt yta: 317 löpmeter

Läge: Ekonomiska kartan, blad 2C 7e, edition 70

Koordinatsystem: RT 90 2,5 gonV

Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn: x 6185,5 y 1323,5

Dokumentationshandlingar som förvaras i Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), RAÄ, Stockholm: 1 anläggningsbeskrivning. Digitalt dokumentationsmaterial förvaras hos Riksantikvarieämbetet UV Syd i Lund.

Fynd: Fnr 1–14, inlämnade till LUHM, nr 31265.